

Meisje in brand

Van Claire Messud verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

De kinderen van de keizer
Een eenvoudige vertelling
De vrouw van hierboven

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Claire Messud

Meisje in brand

Vertaald door
Tjadine Stheeman

Ambo|Anthos
Amsterdam

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978 90 263 4133 5

© 2017 Claire Messud

© 2018 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Tjadine Steeman

Oorspronkelijke titel *The Burning Girl*

Oorspronkelijke uitgever W.W. Norton & Company

Omslagontwerp Bloemendaal & Dekkers

Omslagillustratie © Peter Mendelsund

Foto auteur © Ulf Andersen

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Livia, Lucian & James
En ter nagedachtenis aan C.H.

Liefde is de jongen staand op 't dek in brand
die 'De jongen staand op 't dek in brand' declameert
Liefde is de zoon die stamelend staat voor te dragen
terwijl het arme schip door vlammen wordt verteerd.

... En liefde is de jongen in brand.

Elizabeth Bishop, uit 'Casabianca'

DEEL EEN

Je zou denken dat ik er inmiddels overheen was. De familie Burnes is al lang verhuisd. Er zijn twee jaar voorbij. Maar toch kan ik nog steeds niet op de rotsblokken aan de rand van de steengroeve liggen zonnen of mijn tenen onderdompelen in het koude, heldere water of de andere meisjes horen zingen zonder de constante gedachte in mijn hoofd dat Cassie er niet meer is. En dan wil ik iets zeggen – alleen kan dat niet. Het is net alsof ze er nooit geweest is.

Daarom kan ik er maar beter niet meer heen gaan, want zodra ik bij de groeve ben, rij ik meteen weer terug, smijt mijn fiets met de nog draaiende wielen in de achtertuin, knal de hordeur zo hard dicht dat mijn moeder elke keer schrikt en haastig de keuken in rent om te kijken wat er is, met een blik vol emoties die ik stuk voor stuk ontcijfer: liefde, angst, frustratie, teleurstelling, maar voornamelijk liefde. Meestal zegt ze alleen maar: ‘Dorst?’ met een vraagteken, en dat woord slaat de brug van daar naar hier, en dan antwoord ik ‘Ja’ of ‘Nee’ en al naargelang mijn antwoord schenkt ze een glas water voor me in uit de kan in de koelkast. En vanaf dat punt gaan we verder.

Zo gaan de dagen voorbij en zullen ze voorbijgaan – was het niet Cassie zelf die zei dat het allemaal een kwestie was van de uren tellen? – en op een gegeven moment is deze zomer voorbij, net zoals de vorige ook voorbijging, zoals alles wat we twee jaar geleden mee-

maakten voorbij is gegaan. Elke dag wordt de afstand tussen nu en toen ietsje groter, zodat ik kan geloven – móét geloven – dat er ooit een dag komt dat ik terugkijk en dat ‘toen’ alleen nog een stipje aan de horizon is.

Het verhaal is afhankelijk van het punt waar je begint: wie goed is, wie slecht, wat het allemaal betekent. We passen onze verhalen aan, zodat ze kloppen met de persoon die we denken te zijn. Ik kan beginnen met de tijd dat Cassie en ik hartsvriendinnen waren of ik kan beginnen met de tijd dat we dat niet meer waren; of ik kan bij het duistere einde beginnen en het verhaal achterstevoren vertellen.

Er is alleen geen ‘dáárvoor’; Cassie en ik leerden elkaar op de kleuterschool kennen en ik kan me geen tijd herinneren dat ik haar niet kende, dat ik haar sluike witte hoofd niet uit een menigte pikte en dat ik niet precies wist waar ze zich in een kamer bevond, dat ik haar in zekere zin als de mijne beschouwde. Cassie was klein en tener, met vogelbotjes. Ze was altijd het kleinste meisje van de klas en de omvang van haar enkel was de omvang van mijn pols. Ze had glanzend witblond haar, bijna albino zo licht, haar huid was doorschijnend en neigde naar roze. Maar vergis je niet: haar geringe lengte en lichte uiterlijk betekende niet dat ze een doetje was. Je hoefde maar in haar ogen te kijken – kalme blauwe ogen die grijs werden bij donker weer, als het water in de steengroeve – en dan zag je dat ze stoer was. Stérk is misschien een beter woord. Al bleek ze uiteindelijk niet sterk genoeg. Maar ook toen we klein waren, had ze al iets speciaals, een soort onverschilligheid, een houding van ‘ik ben geen lafbek, jij soms wel?’

Volgens mijn moeder, en volgens Cassies moeder, Bev, werden Cassie en ik in de tweede week van de eerste kleuterklas vriendinnen. We waren vier. Dat is tenminste het verhaal, al weet ik nu niet meer of ik het me daadwerkelijk kan herinneren of dat ik het verhaal zo vaak heb gehoord dat het lijkt of het mijn eigen herinnering is. Ik speelde met een groepje kinderen in de zandbak en

Cassie stond midden op het schoolplein, handen langs haar zij als een zombie, verbaasd naar alles te kijken. Ze leek niet bang, eerder volkomen onaangedaan. Ik liet mijn vriendinnetjes in de steek om naar haar toe te gaan, haar elleboog aan te raken en te vragen – zo ging het verhaal althans – ‘Hé, heb je zin om een kasteel met me te bouwen?’ En daarop brak die zeldzame, brede lach bij haar door, een beroemde lach, die later nog mooier werd door het Georgia Jagger-spleetje tussen haar voortanden. Ze liep met me mee naar de zandbak. ‘En dat was dat,’ zoals mijn moeder altijd zei.

Als je op de kleuterschool zit, denk je niet veel na over zulke dingen. We waren allebei enig kind en zeiden dat de ander het zusje was dat we nooit hadden gehad. Niemand die ons aanzag voor bloedverwanten – ik was groot voor mijn leeftijd en grofgebouwd terwijl Cassie fijn en klein was. En ik heb donkere krullen. Maar we hadden dezelfde blauwe ogen. ‘Kijk maar naar onze ogen,’ zeiden we altijd, ‘we zijn geheime zusjes.’

Ik kende haar kamer en haar huis even goed als die van mij. Cassie woonde met haar moeder in een doodlopend straatje, aan het begin van het dorp, dicht bij Route 29, in een nieuwbouwwijk die in de jaren negentig was neergezet toen het goed ging met de economie. Aan de buitenkant een volmaakt landhuis dat eruitzag of het van elders was geplukt en op dit bescheiden stukje grond was neergeplant: een wit huis met rode luiken, koekoekvensters, een lang, schuin donker dak, en voor het huis een karig grasveldje dat elk jaar erger verwilderde totdat het meer vingergras en klaver was dan gazon, omheind door een wit houten hek, dat eigenaardig genoeg niet om het hele huis liep maar een U-vorm had met aan de voorkant een poortje – je zou het eerder een sierhek noemen, denk ik. Direct achter het hek en het huis begon de ongerepte natuur: overal hoog opgeschoten schermbloemen en jonge esdoorns, gretige acacia’s en vlierbomen die naar de hemel reikten, en achter deze eerste strook van woeste natuur strekte zich, op nog geen zeven meter van het huis, het donkere noordoostelijke bos uit, dat ons er constant

aan herinnerde dat de bomen, haviken, herten en beren – we zagen een keer een moeder en haar welpen op het asfalt van het doodlopende straatje staan, op weg om de vuilnisbakken door te spitten – er al waren voordat de mens zijn intrede deed, en er ook nog lang daarna zouden zijn.

Het woord ‘binnendringen’ komt bij me op; het was net of het bos langzaam het huis van de familie Burnes binnendrong, hoewel het natuurlijk andersom was: de projectontwikkelaars maakten van de mens een binnendringer in de natuur. Ze hadden aan beide kanten burens, die in een groter huis woonden, afgewerkt met ruwe cederhouten planken in plaats van witte, omringd door uit hun krachten gegroeide, armetierige struiken. Het gezin aan de ene kant, de Aucoins, hadden twee Duitse herders, die vaak buiten waren en ons als kind de stuipen op het lijf joegen. Cassie beweerde dat het teefje, Lottie, eens een stuk uit de kont had gebeten van een logé van de familie Aucoin, maar dat kan niet waar zijn, besef ik nu, anders hadden ze Lottie wel laten afmaken. Cassie vertelde graag sterke verhalen en het was minder belangrijk of ze ook echt gebeurd waren.

Cassies moeder, Bev, was verpleegster, maar geen gewone verpleegster in een ziekenhuis. Ze werkte in de terminale zorg en ging elke dag in haar wijnrode Civic, volgeladen met dossiers en medische benodigdheden, bij de stervenden langs, om ervoor te zorgen dat ze niet leden, of niet te erg leden. Mijn vader, die niet gelovig is – die niet eens met Kerstmis met mijn moeder en mij naar de kerk wil –, zei dat Bev ‘Gods werk’ deed.

Bev was altijd vrolijk – of bijna altijd, heel soms was ze het niet – en nuchter over de aard van haar werk. Als strenggelovig christen was ze niet bedroefd als een patiënt doodging – zelf noemde ze het ‘heengaan’ – en ze vertelde erover alsof ze hen hielp met de voorbereiding op een geheimzinnige maar ongetwijfeld fantastische reis, in plaats van met de voorbereiding op een gat in de grond.

Bev had grote, zachte borsten en een breed achterwerk. Ze droeg

lange, wijde, bedrukte rokken die om haar heen fladderden. Alleen haar ranke handen en voeten deden me denken aan Cassie. Haar handen waren Bevs grote trots: haar nagels waren altijd perfect gemanicuurde ovalen, bijgevijld en gelakt in mooie kleuren, als zuurtjes. Plus haar haar, een zoetgeurende honingblonde wolk. Als je Bev omhelsde, rook je haar haar.

Mijn moeder is heel anders dan Bev, net zoals mijn huis totaal niet op dat van Cassie lijkt. En ik heb een vader, en in dat opzicht zijn we altijd anders gebleven. Cassie vond het lange tijd fijn om bij mij thuis te komen omdat ze dan kon spelen dat we écht geheime zusjes waren, dat mijn familie ook haar familie was.

Vlak na het afstuderen van mijn vader, voor mijn geboorte, verhuisden mijn ouders naar Royston. Het huis moet indertijd haast een kasteel hebben geleken: een bouwvallige vrijstaande villa van honderdvijftig jaar oud, met vijf slaapkamers, een veranda om het gehele huis, en een bijgebouw dat vroeger de paardenstal was. Niet deftig, maar vooral oud. De keuken is ouder dan mijn moeder – hij stamt nog uit de jaren vijftig, met witte kastjes die niet goed meer dichtgaan en zwart-wit geblokt zeil op de vloer – en als de verwarmingsketel aanslaat, denk je dat er een cruiseschip aankomt.

Mijn vader is tandarts en houdt praktijk in de stal. Op het grote gazon staat een bordje in de vorm van een wapenschild met daarop in zwarte kapitalen DR. RICHARD ROBINSON, TANDARTS & IMPLANTOLOOG. Het bordje piept als het waait. Vanaf de achterdeur hoeft hij maar dertig meter te lopen en hij is op zijn werk. Aan de andere kant, als iemand om tien uur 's avonds kiespijn heeft, weten ze hem altijd te vinden. Tracy Mann, de mondhygiënist, is er op maandag, woensdag en vrijdag, en papa's assistente, Anne Boudreaux, komt al zolang ik me kan herinneren elke werkdag. Ze is ongeveer even oud als mijn vader en moeder maar lijkt ouder, misschien omdat ze zoveel make-up draagt. Op haar bovenlip heeft ze een donker moedervlekje, net als Marilyn Monroe, maar bij Anne staat het niet wat je noemt 'sexy'.

Mijn moeder is freelancejournaliste, een vage term die lijkt te betekenen dat ze journaliste kan zijn als het haar uitkomt. Ze schrijft restaurant- en filmrecensies voor de *Essex County Gazette*, en ze heeft al een paar jaar een literatuurblog met een schare volgelingen, onder wie een klasje volwassen cursisten Engels in Tokio, die uiterst beleefde commentaren schrijven. De tweede verdieping van ons huis is haar werkruimte – die is, toen ik in de eerste klas van de basisschool zat, verbouwd door de vader van mijn vriendinnetje Karen. Toen we negen waren, is Karen naar Minneapolis verhuisd.

Mijn kamer ligt naast de badkamer op de eerste verdieping, aan de zijkant, met uitzicht op het huis van onze burens, de familie Saghafi. Een paar zomers terug hebben ze een zwembad in de tuin laten aanleggen en ik hoor hun kinderen er het hele zomerseizoen in rondplonzen. Zodra het warm genoeg is om mijn raam wijd open te zetten, zijn ze in het zwembad te vinden. De ouders hebben gezegd dat we mogen komen zwemmen wanneer we maar willen, maar dat doe ik niet meer, omdat hun kinderen een *gênant* stuk jonger zijn dan ik, en altijd in het water.

Maar de eerste zomer heb ik er veel gebruik van gemaakt. Mijn vader noemde het zwembad ‘een belediging voor het oog’ maar mijn moeder zei ‘ach, laat ze toch lekker’. Ze vond dat ik op hun aardige aanbod moest ingaan, dat het anders harteloos zou lijken. Daarom ging ik er die zomer bijna elke dag heen, met Cassie. Ik was net twaalf geworden en zou naar de eerste klas gaan. De Saghafi-kinderen waren nog te jong om zonder toezicht van hun moeder te zwemmen en waren er dus niet zo vaak, zodat Cassie en ik er hele middagen ongestoord konden zwemmen, zonnen en kletsen, en nog meer zwemmen, zonnen en kletsen, alles uitgevoerd met nauwkeurige precisie, alsof we tot in detail een ingewikkeld recept volgden.

Als ik de kans had, zou ik het allemaal opschrijven: de geheimen die we elkaar vertelden en de plannen die we smeedden. Zelfs de liedjes waar we naar luisterden, het volume van haar iPod op zijn

hardst zodat hij klonk als een knetterende transistorradio: ‘California Gurls’ van Katy Perry, en die hit van Rihanna met Eminem, een pakkend nummer maar ook best luguber als je naar de tekst luisterde. ‘*Stand there and watch me burn...*’ Telkens als het nummer op de autoradio voorbijkwam, zette mijn moeder een andere zender op, en zei hoofdschuddend: ‘Sorry, meiden, maar als feministe kan ik dit niet tolereren.’

Het was de zomer van mijn bikini met het patroon van de Amerikaanse vlag – het bovenstukje sterren, het broekje strepen – en als ik plat op mijn rug lag, spande het broekje van heupbot naar heupbot, iets waar ik trots op was. En daartussen was een kuiltje, mijn buik was een kuiltje, en als ik mijn hoofd iets optilde en omlaagkeek, zag ik het donkere krulhaar tussen mijn benen dat daar nieuw was. Cassie, zo blond en bleek, moest zich dik insmeren met sunblock en dan verbrandde ze nog op de plekjes die ze had overgeslagen. Ik weet nog dat ze een nachtje bij me bleef slapen en dat de achterkant van haar bovenbenen, vlak boven haar knieholtes, haast paars was. Mijn moeder weekte lapjes in azijn en legde die ter verkoeling op haar verbrande huid. Cassie gilte even toen het eerste lapje erop werd gelegd, maar ze hilde niet. Cassie hilde bijna nooit.

Diezelfde zomer deden we vrijwilligerswerk in het asiel aan Route 29, buiten het dorp, en adopteerden allebei een kitten. De kittens waren zusjes, uit hetzelfde nest, twee schildpadkatten, klein genoeg om in je hand te passen, met minuscule witte tandjes en opalen nageltjes die zich ritmisch maar pijnloos in je spijkerbroek klauwden als je de diertjes op schoot had. Zij noemde die van haar Electra. Ik die van mij Xena, naar de Warrior Princess uit de tv-serie, maar het klonk ook goed samen met Electra. Xena is inmiddels een dikke, slome bontbal die de middelbare leeftijd heeft bereikt en het enige strijdlustige aan haar is dat ze af en toe in het donker op muizen of vogels jaagt – soms brengt ze een verminkt exemplaar voor ons mee en deponeert dat op de keukenvloer, alsof

wij het voor het ontbijt zullen opbakken –, maar de kleine Electra was nog geen jaar later op een nacht opeens verdwenen.

Ze was een avonturierster en ging al vanaf het begin op verkenning in het bos achter Cassies huis. Tot de keer, niet lang nadat Anders Shute in het leven van de familie Burnes was gekomen, dat Electra niet meer terugkwam. Als ze was overreden door een auto op Route 29, hadden we haar lijkje wel gevonden. We vroegen ons af of ze misschien door iemand was gestolen of meegevoerd door een havik, of dat haar kleine kadaver misschien ergens tussen de rotte bladeren in het Binnendringende Bos lag. Cassie geloofde het liefst dat Electra stiekem bij een ander gezin was gaan wonen, misschien een paar kilometer verderop, en dat ze daar elke dag tonijn in een zilveren kommetje kreeg voorgezet: een beter nieuw leven. ‘Als je toch iets moet bedenken, waarom dan iets ergs?’ zei ze altijd. Ik was degene die zeker wist dat ze dood was.

Die zomer wilden we alle twee, onder andere, dierenarts worden. Ik zou dierenarts, popster en schrijfster worden – al bedacht ik dat schrijfster van popsongs ook een goed idee was; en daarna wilde ik gewoon dierenarts en popster worden. Cassie wilde dierenarts, actrice en modestyliste worden. We bladerden geregeld door *Tiger Beat* – mijn moeder had me een abonnement gegeven vanwege mijn belangstelling voor muziek, en omdat zij het blad ook las toen ze jong was. Ik was geïnteresseerd in de muziek van de bands; Cassie meer in hoe ze eruitzagen. Haar moeder had uitgelegd dat er mensen in Hollywood en New York waren die een dikke boterham verdienden met outfits bedenken voor beroemdheden. Bev zei het niet op goedkeurende toon, meer van: *Wat is dit toch een rare wereld waar mensen dat een normale manier van leven vinden!* Maar zo vatte Cassie het niet op. Ze was gek op alles wat met mode te maken had. Bij de drogist hingen we vaak bij de make-up rond terwijl zij elke oogschaduwkleur op de rug van haar hand uitprobeerde. Ik deed net of ik het ook erg interessant vond omdat zij er zo weg van was. Ze vond Lady Gaga cool, niet vanwege haar muziek maar vanwege

haar modegevoel: die idiote schoenen; die jurk gemaakt van vlees. En waarschijnlijk ook een beetje omdat er geen groter verschil kon zijn tussen Bev Burnes en Lady Gaga.

Bev vond het een goed idee dat we dierenarts wilden worden. Ze moedigde het zelfs aan. Ze had mijn moeder voorgesteld om ons om beurten met de auto naar het dierenasiel te brengen en te halen. Mijn moeder vond ook dat we op deze manier ‘volwassen verantwoordelijkheid’ leerden. ‘Toen ik jong was, werkte ik als verpleeghulpje in het ziekenhuis in Philadelphia,’ vertelde ze. De vrijwilligers werden *candy strippers* genoemd, omdat ze rood-wit gestreepte schorten droegen. ‘Ik duwde mensen in rolstoelen rond,’ herinnerde ze zich, ‘van hun kamer naar de röntgenafdeling, of van de spoedhulp naar hun kamer. Naar fysiotherapie. Ook soms naar de kapper. Er was een oude dame die in haar handen klapte als ze me zag en “Mijn kindje! Mijn kindje!” riep.’ Ze vertelde dat ze een keer te hard de bocht om was gegaan en met het uitgestoken gebroken gipsbeen van een vrouw tegen een muur was geknald. Zelfs al die jaren later kon ze een gegeneerde lach niet onderdrukken: ‘Afgaande op haar gekerm moet het heel erg pijn hebben gedaan.’ Ik denk dat ze het veiliger vond dat wij alleen met dieren te maken hadden, maar toch iets aan ‘maatschappelijke dienstverlening’ deden. Bev en mijn moeder waren beiden voorstanders van ‘maatschappelijke dienstverlening’, van ‘iets terugdoen’, termen die ons eraan moesten herinneren hoe bevoorrecht we waren.

Royston is geen rijke gemeente, ook al staat de Henkel-fabriek even verderop; en ondanks dat de naburige gemeenten, zoals Newburyport en Ipswich, aan het water liggen en rijke mensen trekken, vooral in de zomer. In een stad als bijvoorbeeld Boston stelt de familie Robinson weinig voor, maar in Royston zijn we behoorlijk bevoorrecht. En dat geldt, op hun eigen bescheiden manier, ook voor Bev en Cassie.

Het dierenasiel, een uit betonblokken opgetrokken gebouwtje, leek op een kruising tussen een dierenartspraktijk en een kennel.

In de geklimatiseerde ontvangstruimte stonden donkerblauwe kunststof stoeltjes op de linoleumtegelvloer, als in een wachtkamer, en er was een hoge balie waarachter een of twee betaalde medewerkers met computers en dossiers zaten. Het rook er naar pleisters en het was er altijd koud, als een inloopvriezer. Aan de beige wanden hingen posters over dierenverzorging en inenting (‘Hartworm: de sluipmoordenaar’; ‘de ziekte van Lyme en uw huisdier’) en één wand werd in beslag genomen door een groot prikbord dat volhing met foto’s van honden en katten met hun nieuwe baasjes.

Marj, de vrouw die de leiding had – klein, pezig en bruin –, had kort grijzend haar dat eruitzag of ze het zelf knipte, en een gruiszige stem. Haar wijde hemdjjes toonden haar gespierde armen. Daaronder bungelden haar ouwevrouwentieten, plat en breed, tot ergens boven haar navel. Cassie en ik hadden ons, als dierenarts in spe, voorgesteld in witte doktersjassen en zakelijke, tikkende laaggehakte pumps, en hoewel Marj geen dierenarts was (als er een echte dierenarts nodig was, werd dokter Murphy uit Haverhill erbij gehaald, gedrongen, met baard, zijn bierbuik bollend onder zijn witte jas), wierp zij toch een nieuw licht op hoe je ook kon zijn: met overgave het werk doen dat je leuk vond zonder je iets aan te trekken van wat anderen dachten.

Marj hield echt van de asiëldieren. Haar gelooide handen waren een en al opgezette aderen, maar als ze de wiebelige, eenogige mopshond, Stinky, over zijn gerimpelde buikje aaide, was ze teder, en als ze een schuwe kat, zoals Loulou, tegen haar hangende boezem drukte, werden de woeste kattenogen al snel vredig toegeknepen, werd het lijf slap en hoorde je het lage, gemotoriseerde gebrom van poezengenot. Marj was vooral goed met pitbulls en pitbullkruisingen die in groten getale naar het asiel werden gebracht. De meesten waren bang voor ze, of op hun hoede, en Cassie en ik werden te jong bevonden om voor ze te zorgen; maar Marj benaderde elke pitbull alsof het een verloren gewaande vriend was, praatte op